

Divi: viens uz kājām, otrs uz riteņiem

Krievu meitene TATJANA STEFANOVA (20) un poļu puisis RAIMUNDS BEGINSKIS (28) ir draugi un dzīvo Līvānos. Tatjana Daugavpils Universitātē studē angļu un franču filoloģiju un vēlas kļūt par profesionālu tulku. Raimunds ir Latvijas vienīgais profesionālais ratiņbasketbolists. Jau otro gadu viņš iztiku pelna Itālijā.

– Jūs gaidot, galvā pārcilāju intervijas jautājumus. Tajos parādījās vārdi – invalīds, invaliditāte, trauma, nespēja... Bet, kad jūs tā *fiksi* parādījāties un pienācāt, tas ir, piebraucāt, man kļuva kauns par sevi. Jauns un veselīgs vīrietis, gan nedaudz atšķirīgs no lielākās daļas, arī durvis jums bija par šauru – gandrīz iesprūdat tajās ar saviem ratiem... Kā jūtaties, kad sabiedrība jūs uzskata par invalīdu un arī skaļi piedēvē šo vārdu?

– Nu jau esmu pieradis. Pirmos divus gadus gan bija smagi, piemēram, situācijās, kad tantīņas sabiedriskās vietās sauc: "Palaidiet, palaidiet, re, kur invalīds!" Tagad vairs sev nelaižu klāt vārdus un izteicienus, kas man nepatīk. Nu jau to spēju - ratos sēžu septiņus gadus.

Pirmais brīdis – tas visiem ir grūts. Nepieciešams laiks, lai pārsāpētu šo nelaimi. Diemžēl ir cilvēki, kas visu atlikušo mūžu pārdzīvo savu problēmu, baidās vai kaunas iet sabiedrībā, nemēģina pielāgoties jaunajiem apstākļiem. Es tam tiku pāri. Daudz palīdzēja draugi – vilka ārā no mājas.

– Kas īsti ar jums gadījās?

– 1998. gadā, kad man bija astoņpadsmit, ar mercedesu braucām uz sporta nometni pie mana brāļa. Ceļš no Līvāniem uz Preiļiem. Labs asfalts. Ātrums 180 kilometri stundā... Nolūza riteņi. Bija vairāki kūleņi. Pie stūres bija draugs, es – blakus. Brīnumainā kārtā visi (automašīnā bijām pieci), izņemot mani, tika cauri ar nelielām traumām. Bet visiem jau nevar palaimēties, droši vien arī pa-

garais augums – 193 centimetri – iegāza, jo dzelži mani saspieda vairāk. Bija laužti trīs mugurkaula skriemeļi, divas ribas un abas kājas, traumēta galva. Brīnums, ka dzīvs paliku. Visliktākais, ka bija cietušas muguras smadzenes.

Ārsti teica: ceri uz brīnumu! Vispirms nokļuva Vaivaru rehabilitācijas centrā, tad uz četriem mēnešiem aizbraucu uz Maskavu pie slavenā Valentīna Dikuļa, kas daudzus invalīdus dabūjis uz kājām. Speciāli vingrojumi, trenāžieri, zābakī. Tos atvedu arī uz Latviju. Trīs gadus ar visu to noņēmos, pat īsti no mājām nelīdu ārā.

Raimunds: "Esmu dzīvs cilvēks, un man gribas priecāties par dzīvi."

No sākuma ar trenāžieriem strādāju ļoti ciīgi, jo ļoti gribēju nostāties uz kājām, bet progress nebija liels. Saglabāju labu fizisku formu, diemžēl kāju jutība neatjaunojās. Iemācījies staigāt, ja vien to tā var nosaukt: nostājos uz kruķiem vai speciālos zābakos un, izmetot uz priekšu vispirms vienu gurnu, līdz izmetas kāja, nofiksē to ar ceļgalu, tad izmet otru kāju, nofiksē, tad atkal atkāro... Tas notiek ļoti lēni. Asinsrite kājām laba, jūtu kaulus, tikai nejutu un nespēju kustināt muskuļus, jo tiem nepienāk nervu signāli no smadzenēm. Man nervi ir galīgi sarauti.

Pasaulē notiek eksperimentālas, ļoti dārgas nervu atjaunošanas operācijas. Daudz kas atkarīgs no traumas specifikas. Īsti nezinu, vai vispār kāds ar man līdzīgu traumu ir dabūts kājās.

– Vai cerat reiz staigāt?

– Pirmos četrus gadus es par to domāju un cerēju. Nu cerība pamazām izplēn. Turklāt nav nemaz daudz laika par to domāt – jādzīvo taču! Un jādara tas, ko spēju.

– Vai basketbolu bijāt spēlējis arī pirms negadījuma?

– Jā, septiņus gadus trenējos. Biju junioru izlasē, kas valstī bija otra spēcīgākā: labajā malā spēlēja Raimonds Vaikulis, kas tagad ir *Ventspils* profesionāļu komandā, bet es skrēju pa kreiso malu...

Ratiņbasketbolu pirmoreiz izmēģināju pirms četriem gadiem Ozolniekos. Iepatikās. Roku kustības bumbas metiena brīdī ratiņbasketbolā ir tādas pašas kā parastajā. Izveidojam komandu un sākām trenēties. Dabūjam speciālus ratiņus, kuri gatavoti basketbolam: ar savādāku rāmi, atbalsta riteņiem.

– Ko ārsti par to saka?

– Tas ir labi! Kustība – tā ir dzīvība. Ja sēdētu mājās pie datora, būtu problēmas, kas rastos palēninātas asinsrites dēļ.

– Jūs, atvainojiet, jau tāpat visu laiku sēžat – arī spēlējot basketbolu.

– Tā ir citādāka sēdēšana – basketbolā es lokos no vienas puses uz otru, staipos. Mājās arī, kā saka, *vertikalizējos* savos speciālajos zābakos un pastaigājos.

– Bet vispār tik daudz sēdēt ir gūti?

– Jā, pēc divām trijām stundām kāju kaulos sāk lauzt, jo pavājinās asinsrite. To es jūtu.

– Rokas gan esat uztrenējis?

– Saprotams!

– Cik bieži trenējaties basketbolā?

– Kad esmu Latvijā, trīs reizes nedēļā pa pusotrai stundai Līvānu sporta zālē. Draugs palīdz kā treneris pēc manis uzrakstītas programmas.

– Ko darāt pārējā laikā?

Raimunds Baginskis ir pirmais no Latvijas, kuram ratiņbasketbols ir ne tikai vaļasprieks, bet arī darbs.

Tatjana un Raimunds – jauni, mилоši, stipri.

– Trīs gadus strādāju Līvānu veikalā par datortehniķi – pašmācības ceļā visu apguvu. Bet pērn pēc sacensībām Portugālē pie manis pienāca kāds itālis un aicināja uz gadu Sardinijas komandā, kas spēlē Itālijas čempionātā. Sezonu tur nospēlēju – par 700 eiro mēnesī. Biju kopā ar draudzeni Tatjanu. 200 – 300 eiro tērējam pārtikai, pārējo, arī dzīvokli, klubs apmaksāja. Šogad mani pārpirka cits klubs, kas algu gandrīz dubultoja. Šoreiz uz Itāliju esmu devies viens, jo Tatjanai jāmacās.

– **Kā baudījāt dzīvi pirms un pēc negadījuma?**

– Pirms traumas pamēģināju uzsmēkēt, arī iedzēru, meitenes, protams, bija. Dīvaini, pēc nelaiemes pazuda vēlme ņemt mutē alkoholiskus dzērienus. Tikai lielos svētkos iedzeru kādu šampanieša vai vīna glāzi.

– **Varbūt baidījāties aiz bēdām nodzerties?**

– Ziniet, reizēm meitenes skrien gan Raimundam pakaļ! Ar jūsu muti runā stereotipi. Man par tiem gribas smieties. Vai patiešām, dzīvojot kopā ar cilvēku, lielākās problēmas ir tās, ka viņam nekustas kājas un viņš nevar paiet? Svarīgākais, ka cilvēki saprot un mīl viens otru, vēlas būt kopā.

Mēs nedzīvojam akmens laikmetā un, ja vajag nomainīt automašīnai riteņus vai spuldzīti pie griestiem, vienmēr var atrast speciālistus, kuri to prot. Starp citu, Raimunds arī šos darbus spēj veikt, tikai viņam nepieciešams ilgāks laiks.

Raimunds nav jāapkalē – ar sadzīvi viņš mierīgi tiek galā. Protams, reizēm esmu veiklāka, piemēram, ātrāk varu iznest miskasti.

– **Klausos jūsos un man šķiet, ka tā – tik prātīgi un nosvērti – ar mani runā sievietē ap gadiem četrdesmit, kura savā dzīvē jau**

– Nē, gluži vienkārši negribas, un viss. Arī agrāk kompānijās labi jutos nedzēris.

– **Es par meitenēm gribēju pajautāt, vai tagad...**

– Saprotu. Ar TO viss ir kārtībā. Strādā.

* * *

Biju gatavojies sarunai tikai ar Raimundu. Taču, redzot, cik viņam jauka un skaista draudzene, laikam jau nespēju noslēpt izbrīnu...

– **Kā jūs iepazīnāties?**

– Pirms trijiem gadiem Līvānos – es vēl mācījos vidusskolā. Raimunds jau bija ratiņkrēslā. Es viņu intervēju vietējai jauniesu avīzei.

– **Ar ko viņš jūs paņēma?**

– Līdz tam es vispār par puisiem nopietni nedomāju. Galvenais man bija mācības. Bet Raimunds kaut kā pamazām ienāca manā dzīvē.

– **Labs cilvēks?**

– Noteikti. Viena no viņa galvenajām īpašībām, kas man ļoti patīk, ir spēja nemitīgi augt un pilnveidoties, turklāt ne tikai garīgi, bet arī fiziski.

– **No savas ne vienmēr priecīgās pieredzes zinu, ka skaistu meiteni bieži neinteresē puīša garīgās spējas, bet gan izskats, auguma garums, fiziskais spēks, bagātība, veselība. Raimundam liktenis atņēmis spēju staigāt, viņš nav tas vīrietis, kuram meitenes uz ielas skrietu pakaļ.**

Vienai jaukai un gudrai meitenei savu dzīvi saistīt ar cilvēku, kurš nestaigā, manuprāt, ir liela izšķiršanās.

Tatjana: "Drīzāk Raimunds vienu otru varētu pažēlot, jo ir ļoti spēcīgs. Tikai nevar paiet."

Foto – Artis Drēziņš

Spraigā cīņā par bumbu zem groza.

paspējusi **uzrauties** uz dažu laba ideāla ķermeņa un saprot, kas vīrietis ir galvenais.

Atvainojos, ja jūs aizvainošu, bet pēc izskata jūs mierīgi iederētos to blondīņu pulciņā, kas spīto ap uzmanības un naudas bieži vien izlutinātajiem basketbolistiem un hokejistiem.

– Man grūti to komentēt, jo neredzu sevi no malas. Bet pati es jutos labi. Mammai un tētiem, kam esmu vienīgais bērns, mana izvēle nebija viegla. Bet ar laiku viņi pierada. Jau iepriekš zināju, ka vecākiem būs nepieciešams gadiņš, pusotra, lai aprastu ar situāciju. Vakariņas pie vieniem, pie otriem, kopīgi svinēti svētki, joki... Un viss nostājās savās vietās. Nav iespējams iepazīt Raimundu un neieļaut viņu savā sirdī!

– **Vai draudzenes nesaka: dulla?**

– Draudzenes mani saprot, jo redz, ka esmu laimīga. Sākumā jau dzirdēju vienu otru jautājumu par manām privātajām attiecībām. Vidusskolas laikā tas varbūt arī mazliet ķērās pie sirds, bet nu vairs nekādas aizmugures runas man nelip klāt. Es stāvu tām pāri.

– **Tomēr nevaru nepajautāt: vai jums būs bērni?**

– Un kā jūs domājat? Protams, un dzims viņi ar basketbola bumbu rokās!

– **Kur jūs dzīvojat?**

– Kopā ar Raimunda vecākiem dzīvojam. Tas ir pirmajā stāvā – viņš tajā viegli tiek iekšā. Man ir dusmas par daudziem veikalumiem, kuros Raimunds nevar iekļūt. Piemēram, nupat gribējām iet lepnā grāmatveikalā Rīgā, bet tur tik stāvi pakāpieni... Patiesībā uztaisīt iebrauktuvi ratiņiem ir tik elementāri!

– **Tad jums jāmeģina iecelt Raimundu ar visiem ratiem, vai arī viņam pašam jāvelkas iekšā ar rokām.**

– Reizēm tā notiek. Cilvēki arī palīdz. Restorānos un kafējnīcās gan

ejam tikai tad, ja tie ir normāli pieejami: nedosim taču naudu cilvēkiem, kas par mums nedomā! Tomēr ir reizes, kad pa kāpnēm jātiek augšā jebkurā gadījumā. Daudzos autobusos ar ratiņiem nevar iekļūt, bet Raimundam ir spēcīgas rokas – ar tām viņš burtiski sevi ievēl iekšā. Tas atstāj interesantu iespaidu uz cilvēkiem – lielai daļai sejas pauzē žēlumu. Bet man nāk smieklī!

Artis Drēziņš

VESELĪBAS CENTRS "PLAVNIEKI"
Uztici mums rūpes par savu veselību!

ĀRSTNIECĪBA

Ārsti-speciālisti, ģimenes ārsti, sieviešu aprūpe, dienas stacionārs.

**DIAGNOSTIKA
ZOBĀRSTNIECĪBA, ZOBU PROTEZĒŠANA
REHABILITĀCIJA**

Lāzertterapija, SLINGA TERAPIJA, fizioterapija, masāža, fizikālā terapija, ārstnieciskā vingrošana baseinā.

**VAKCINĀCIJAS
MEDICĪNISKĀS KOMISIJAS
ŪDENSZIEDNIECĪBA**

Ūdens procedūras, ārstnieciskās dušas, baseins, sauna, stāvsolārijs, Ergoline 500

Pakalpojumu apmaksā ar apdrošināšanas polisēm
Bezmaksas autostāvieta

A. Saharova iela 16, Rīga, LV-1021
tālr. 7136971

www.plavnieki.lv

Atlaide
baseinam, sa
solārijiem